EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 09 11
COM(2024) 400 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Komisijos vykdytų derybų eksporto kreditų srityje pagal Reglamentą (ES) Nr. 1233/2011

1. Įvadas

2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB[1], I priede numatyta, kad Europos Komisija praneša Europos Parlamentui apie derybas dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų. Šioje ataskaitoje aptariamas 2016 m. rugsėjo mėn. – 2023 m. pabaigos laikotarpis.

Nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio pabaigos **EBPO susitarimas dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų** (toliau – Susitarimas) yra pagrindinis tarptautinių eksporto kreditų taisyklių forumas[2]. Be eksporto kreditų sandoriams taikomų bendrųjų taisyklių, į Susitarimą taip pat yra įtraukti vadinamieji sektorių susitarimai, aprėpiantys konkrečias tam tikrų pramonės sektorių ir veiklos rūšių finansavimo taisykles. Šioje ataskaitoje aptariamu laikotarpiu buvo pasiektas susitarimas dėl **Susitarimo modernizavimo** (įskaitant jo taisyklių suderinimą, kad būtų geriau remiami Paryžiaus susitarimo klimato srities tikslai). Šis procesas buvo pradėtas 2020 m. ir sėkmingai užbaigtas 2023 m. Be to, 2021 m. Susitarimo dalyvės susitarė nutraukti **oficialią eksporto kreditų paramą anglimis kūrenamoms elektrinėms**.

Už EBPO ribų pagrindinės derybos vyko **Tarptautinėje eksporto kreditų darbo grupėje** (toliau – TDG), kurioje dalyvavo EBPO ir pagrindinių besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių atstovai. 2012 m. pradėtos derybos buvo tęsiamos ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau 2020 m. jos buvo sustabdytos, nes nebuvo pasiekta konvergencijos pagrindiniais klausimais.

2. Ataskaitinio laikotarpio pokyčiai EBPO

Taisyklių nustatymas

Svarbiausios derybos dėl taisyklių nustatymo ataskaitiniu laikotarpiu buvo šios: 2023 m. liepos mėn. susitarimas modernizuoti Susitarimą ir dar labiau jį suderinti su klimato srities tikslais; taip pat 2021 m. spalio mėn. susitarimas uždrausti oficialią eksporto kreditų paramą ir sąlygotąją pagalbą naujų anglimis kūrenamų elektrinių eksportui ir įrangos eksportui į esamas elektrines. Kiti per ataskaitinį laikotarpį įvykę svarbūs pokyčiai – 2022 m. pradėta anglių draudimo peržiūra, Susitarimo nuostatų dėl vietos sąnaudų ir komercinės palūkanų orientacinės normos (CIRR) reforma. Toliau taip pat paminėta keletas kitų Susitarimo pakeitimų.

(i) Susitarimo modernizavimas ir Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos taikymo srities išplėtimas.

2019 m. lapkričio mėn. ES pateikus pirmąjį pasiūlymą, 2020 m. lapkričio mėn. dalyvės susitarė dėl bendros derybų dėl Susitarimo modernizavimo sistemos. Techninės derybos pradėtos 2020 m. lapkričio mėn., o galutinis susitarimas pasiektas 2023 m. kovo mėn.

2023 m. liepos 15 d. įsigaliojusiu **modernizavimu** sudaromos sąlygos ilgesniems grąžinimo laikotarpiams – iki 22 metų klimatui nekenkiantiems sandoriams ir iki 15 metų daugumai kitų

[1] OL L 326, 2011 12 8, p. 45.

[2] Šiandien yra 11 Susitarimo dalyvių: Australija, ES, Japonija, Jungtinė Karalystė, Jungtinės Valstijos, Kanada, Korėja, Naujoji Zelandija, Norvegija, Šveicarija ir Turkija.

sandorių. Visoms šalims taikomos tos pačios ilgiausių grąžinimo laikotarpių taisyklės (neskiriamos I ir II kategorijos šalys). Modernizuotame Susitarime taip pat numatytas lankstesnis grąžinimo modelis (t. y. grąžinimo sąlygų struktūra, apimanti pagrindinės skolos dalies grąžinimo dažnumą, dydį ir modelį bei palūkanų mokėjimą), reikalaujant aukšto skaidrumo lygio. Be to, minimalios kredito rizikos priedų normos, kurias eksporto kreditų agentūros privalo taikyti už savo draudimą, sumažinamos (ne daugiau kaip 15 %) sandoriams, kurių grąžinimo laikotarpis ilgesnis. Iš pagrindinio Susitarimo teksto buvo išbraukti sektorių susitarimai dėl geležinkelių infrastruktūros ir projektų finansavimo struktūrų, nes tapo nebereikalingi dėl to, kad jie yra mažiau lankstūs nei bendrosios Susitarimo taisyklės.

Be to, dalyvės **išplėtė Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos taikymo sritį**, įtraukdamos projektus, susijusius su aplinkos atžvilgiu tvaria energijos gamyba; CO_2 surinkimu, saugojimu ir transportavimu; energijos perdavimu, paskirstymu ir kaupimu; švariuoju vandeniliu ir amoniaku; mažatarše gamyba; visai netaršiu ir mažataršiu transportu ir švariai energijai reikalingomis naudingosiomis iškasenomis ir rūdomis. Šis pokytis padės padidinti eksporto finansavimo poveikį siekiant klimato srities tikslų ir įvykdyti Paryžiaus susitarime nustatytą įsipareigojimą užtikrinti, kad skiriamas finansavimas atitiktų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo trajektoriją ir klimato kaitai atsparią plėtrą.

Modernizuojant Susitarimą, taip pat buvo performuluotas **Laivų sektoriaus susitarimas** (LSS), kad taptų savarankišku sektoriaus susitarimu. (Pastaba. Diskusijos dėl LSS reformos pradėtos 2024 m. kovo mėn.)

(ii) Draudimas remti anglimis kūrenamas elektrines

2021 m. birželio mėn. Susitarimo dalyvių susitikime ES pateikė pasiūlymą peržiūrėti Sektorių susitarimą dėl anglimis kūrenamų elektrinių elektros gamybos projektų (CFSU, anksčiau Susitarimo VI priedas), siekdama uždrausti oficialiai remiamus eksporto kreditus arba sąlygotąją pagalbą anglimis kūrenamoms elektrinėms, įrangos tiekimui šioms elektrinėms ir susijusiai veiklai, pavyzdžiui, energinių anglių kasybai ir transportavimui. Tolesnės derybos vyko 2021 m. rugsėjo 15 d. virtualiai surengtame neeiliniame dalyvių susitikime. 2021 m. spalio mėn. dalyvės pasiekė bendrą sutarimą rengiantis 2021 m. Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijai (COP26). Šis rezultatas padeda įgyvendinti Sąjungos užmojį pasiekti Paryžiaus klimato susitarimo tikslus.

Sutartame tekste, kuris sudaro Susitarimo 6 straipsnį, nedelsiant uždraudžiami oficialiai remiami eksporto kreditai arba sąlygotoji pagalba naujų anglimis kūrenamų elektrinių eksportui ir įrangos tiekimui esamoms elektrinėms. Jame taip pat numatytos kelios išimtys. Leidžiama teikti paramą elektrinėms, kurios eksploatuojamos naudojant veiksmingus anglies dioksido surinkimo, naudojimo ir saugojimo (CCUS) įrenginius arba modifikuojant esamas anglimis kūrenamas elektrines, kad būtų galima įrengti CCUS įrenginius, remiantis 350 metrinių tonų CO_2/GWh išmetamųjų teršalų ribine verte (arba panašiais atitinkamais kriterijais, išvardytais Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos 1 priedo B klasės 1 tipo projektuose). Pagal antrąją išimtį leidžiama teikti eksporto kreditų paramą taršos arba išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo įrangai naudoti esamuose įrenginiuose, jeigu dėl to nepratęsiama įrenginio naudojimo trukmė ir nepadidėja pajėgumas. Galiausiai naujajame 6 straipsnyje numatyta, kad jei ateityje bus sukurtos veiksmingos ne CCUS CO_2 išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo technologijos, dalyvės bendru sutarimu gali nuspręsti leisti jas remti. Naujuoju 6 straipsniu buvo pakeistas CFSU, kuris buvo išbrauktas iš Susitarimo.

(iii) Pradėta 6 straipsnio peržiūra

Remdamasi naujuoju 6 straipsniu ir atsižvelgdama į Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos taikymo srities išplėtimą, 2022 m. liepos mėn. ES pateikė dalyvėms pirmąjį diskusijoms skirtą dokumentą dėl Susitarimo 6 straipsnio peržiūros, kad jis apimtų visą iškastinį kurą (įskaitant energinių anglių kasybos ir transportavimo veiklą, žalios naftos ir gamtinių dujų žvalgymo, gavybos, transportavimo, saugojimo, rafinavimo, paskirstymo energetikos sektoriui veiklą ir elektros energijos gamybą netaikant taršos mažinimo priemonių). Po to 2023 m. lapkričio mėn. buvo pateiktas pasiūlymas, kuriame išdėstyta daugiau informacijos apie siūlomą požiūrį. ES pasiūlyme numatytas draudimas su ribotomis išimtimis, taikant griežtą skaidrumo mechanizmą ir reikalavimą atskleisti bet kokią tęstinę paramą, kartu pagrindžiant jos teikimą. Pagal pasiūlymą iš Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos taip pat būtų pašalinti visi iškastiniu kuru grindžiami projektai. Šiuo metu dalyvės jį svarsto.

(iv) Nuostatų dėl vietos išlaidų reforma

2019 m. birželio mėn. ES pateikė pasiūlymą padidinti didžiausią vietos išlaidų sumą, kuri galėtų būti remiama pagal Susitarimo taisykles. Šį pasiūlymą dalyvės aptarė 2019 m. lapkričio mėn. ir 2020 m. kovo ir birželio mėn.; iki to laiko buvo pasiektas bendras sutarimas dėl principo Susitarimui suteikti daugiau lankstumo šiuo klausimu, bet ne dėl iš pradžių ES pasiūlyto mechanizmo.

2020 m. lapkričio mėn. ES pateikė kompromisinį pasiūlymą, kuriame siūloma padidinti didžiausią vietos išlaidų rėmimo lygį iki 40 proc. eksporto sutarties vertės I kategorijos šalyse ir 50 proc. eksporto sutarties vertės II kategorijos šalyse visuose sektoriuose (išskyrus ASS ir LSS) ir palikti nepakeistus išankstinio pranešimo reikalavimus vietinėms išlaidoms, viršijančioms 15 proc. eksporto sutarties vertės. Dalyvės pasiūlymui neoficialiai pritarė: išbraukti konkrečias vietos išlaidų nuostatas, įtrauktas į Sektorių susitarimą dėl eksporto kreditų atsinaujinantiesiems energijos ištekliams, klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos ir vandens projektų (CCSU); taip pat įtraukti peržiūros nuostatą, kuri turėtų būti taikoma praėjus trejiems metams nuo naujųjų nuostatų dėl vietos išlaidų įsigaliojimo. 2021 m. visos dalyvės, taikydamos rašytinę procedūrą, oficialiai susitarė dėl šių pakeitimų.

(v) CIRR reforma

Derybos dėl reformos pradėtos 2017 m. kovo mėn. įvykusiame 15-ajame dalyvių techninių ekspertų posėdyje. Po ilgų techninių mainų 2021 m. liepos 15 d. dalyvės oficialiai susitarė dėl CIRR reformos teksto ir jis pradėtas taikyti nuo 2023 m. liepos 15 d.

Į susitarimą įtraukta peržiūrėta bazinių normų apskaičiavimo metodika (naudojant aštuonis vyriausybės obligacijų išpirkimo terminus, o ne anksčiau naudotus tris ar net vieną), suderintas CIRR apskaičiavimas pagal įvairius sektorius (išskyrus LSS ir ASS, kuriems taikoma atskira CIRR metodika) ir nustatytos taisyklės dėl CIRR galiojimo prieš pasirašant finansinę sutartį. Atliekant peržiūrą taip pat nustatytas privalomas įsipareigojimo mokestis tiesioginiams skolintojams.

Be to, 2021 m. nustojus taikyti LIBOR lyginamąją palūkanų normą, tapo neįmanoma taikyti naujai sutartos metodikos naujai CIRR maržai apskaičiuoti (pusė trijų mėnesių penkerių metų

apsikeitimo sandorių palūkanų normų pajamingumo per dieną vidurkio + 80 bazinių punktų). Siekdamos išspręsti šią problemą, dalyvės, vykstant deryboms dėl modernizavimo 2023 m., susitarė dėl laikinos fiksuotos 100 bazinių punktų maržos, kol bus nustatytos naujos taisyklės, arba iki 2024 m. liepos 14 d. 2023 m. lapkričio mėn. ekspertai susitarė pratęsti laikinos maržos galiojimą vienais metais (t. y. iki 2025 m. liepos 14 d.).

(vi) Bendrosios linijos

Neigiamas COVID-19 pandemijos ekonominis poveikis taip pat turėjo įtakos Susitarimo taisyklių rengimui, kaip matyti iš priimtų bendrųjų linijų dėl i) grąžinimo atidėjimo pagal Aviacijos sektoriaus susitarimą 2021 m. ir ii) pradinės įmokos sumažinimo tiek 2021 m., tiek 2023 m.

- Grąžinimo atidėjimas aviacijos sektoriuje

2021 m. vasario mėn. ES EBPO sekretoriatui pateikė pasiūlymą dėl bendrosios linijos, kuria siekiama sumažinti didelį COVID-19 sveikatos krizės poveikį Europos civilinės aviacijos pramonei. Bendrąja linija pasiūlyta leisti ASS dalyvėms laikinai remti savo civilinių orlaivių gamintojus, kurių verslui iškilo pavojus, nes dėl su pandemija susijusių tarptautinių kelionių apribojimų operatoriai ir naujų orlaivių bei variklių pirkėjai susiduria su trumpalaikio likvidumo problemomis. Bendrąją liniją dalyvės priėmė ir ji įsigaliojo 2021 m. kovo 12 d. Ji apėmė laikotarpį nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2021 m. spalio 31 d.

- Pradinės įmokos sumažinimas

2021 m. lapkričio 5 d. dalyvės susitarė dėl bendrosios linijos dėl minimalios pradinės įmokos, kurios reikalaujama iš pirkėjų sandoriuose pagal Susitarimo taisykles, sumažinimo. Dalyvės priemonę patvirtino kaip skubų ir išskirtinį žingsnį, kurio reikia siekiant reaguoti į ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 sveikatos krizės. 2021 m. bendroji linija, iš pradžių galiojusi iki 2022 m. lapkričio 4 d., buvo pratęsta dar vienais metais, taigi baigė galioti 2023 m. lapkričio 4 d. 2023 m. gruodžio mėn. dalyvės susitarė dėl panašios bendrosios linijos, grindžiamos padidėjusiomis palūkanų normomis ir tebesitęsiančiu infliaciniu spaudimu, ir ji galios vienus metus.

(vii) Kiti taisyklių priėmimo pokyčiai

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo pakeisti keli terminai, susiję su įvairių sektorių susitarimų peržiūromis. 2021 m. Branduolinio sektoriaus susitarimo peržiūros terminas buvo perkeltas į 2023 m. pabaigą, o trys terminai, susiję su Geležinkelių sektoriaus susitarimu, (peržiūros terminas, laikino galiojimo sąlyga ir reikalavimo dėl sindikavimo, taikomo sandoriams dideles pajamas gaunančiose EBPO šalyse, pakeitimas) 2021 m. buvo perkelti į 2023 m. pabaigą. (Pastaba: vykdant modernizavimą, Geležinkelių sektoriaus susitarimas buvo išbrauktas. Žr. toliau). Galiausiai Sektorių susitarimo dėl klimato kaitos laikino galiojimo sąlygos terminas, taikomas III priedėliui (prisitaikymo prie klimato kaitos projektų tinkamumo kriterijai), buvo pratęstas vienais metais iki 2021 m. gruodžio 31 d.

Dar vienas per ataskaitinį laikotarpį įvykęs pokytis buvo Susitarimo dėl priemokų šalims, kurioms taikomi rinkos lyginamieji dydžiai, įtraukimas į Susitarimą 2017 m. 2016 m. lapkričio mėn. dalyvės buvo susitarusios dėl šio naujo taisyklių rinkinio kredito rizikos priedų

šalims, kuriose paprastai yra prieinamas privatus rinkos finansavimas, (t. y. šalims, kurioms taikomi rinkos lyginamieji dydžiai).

Per ataskaitinį laikotarpį dalyvės toliau derėjosi dėl Susitarimo dėl nesąlygotosios OPV kreditų skaidrumo, kuris iš pradžių įsigaliojo 2005 m., pratęsimo dvejais metais. Tai paskutinį kartą įvyko 2022 m., kai Susitarimo galiojimas buvo pratęstas iki 2024 m. gruodžio mėn., kai vyks diskusijos dėl Susitarimo neterminuoto galiojimo arba jo pratęsimo ilgesniam laikotarpiui.

Naujos dalyvės

Per ataskaitinį laikotarpį Turkija (2018 m. lapkričio mėn.) ir Jungtinė Karalystė (2021 m. birželio mėn.) tapo Susitarimo dalyvėmis, taigi bendras jų skaičius siekė 11. Jungtinė Karalystė taip pat tapo Sektorių susitarimo dėl eksporto kreditų civiliniams orlaiviams (toliau – Aviacijos sektoriaus susitarimas) dalyve.

2017 m. rugsėjo mėn. Turkija pateikė paraišką tapti Susitarimo dalyve. Dėl jos dalyvavimo Susitarime susitarta 2018 m. lapkričio mėn. ir ji tapo dalyve nedelsiant. Jungtinė Karalystė dalyvavo tiek Susitarime, tiek ir Aviacijos sektoriaus susitarime nuo pat jų sudarymo dėl savo narystės Europos Sąjungoje. 2020 m. sausio 31 d. jai išstojus iš Europos Sąjungos, jos dalyvavimas pasibaigė. Susitarimo ir Aviacijos sektoriaus susitarimo dalyvių susitikimuose nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. kovo mėn. Jungtinė Karalystė dalyvavo stebėtojos teisėmis. 2021 m. birželio mėn. Jungtinė Karalystė tapo Susitarimo ir Aviacijos sektoriaus susitarimo dalyve.

3. Tarptautinė eksporto kreditų darbo grupė

Aplinkybės

TDG buvo įsteigta 2012 m. kaip EBPO ir EBPO nepriklausančių vyriausybių remiamų eksporto kreditų teikėjų dialogo forumas, siekiant susitarti dėl naujo daugiašalių disciplinų rinkinio gairių forma. Joje veikia 18 narių (tuometinės 10 EBPO susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų (toliau – EBPO susitarimas)[3] dalyvių), taip pat Brazilija, Indija, Indonezija, Izraelis, Kinija, Malaizija, Pietų Afrika ir Rusijos Federacija. 2015 m. lapkričio 26 d. Taryba patvirtino ES dalyvavimą TDG diskusijose[4].

Vis dėlto, nepaisant dvidešimties 2012–2019 m. įvykusių TDG derybų sesijų, pažanga buvo nepakankama. Labai išsiskyrė požiūriai į pagrindinius struktūrinius klausimus, pavyzdžiui, dėl skaidrumo laipsnio, reikalingo norint įrodyti, kad laikomasi galimų disciplinų, ir jų taikymo srities. Galiausiai dėl to 2020 m. lapkričio 19 d. ES ir kelios kitos TDG narės priėmė sprendimą sustabdyti savo dalyvavimą techninėse derybose[5]. Nors sustabdymas laikinas, iki šiol neįvykdytos sąlygos, kad būtų galima atnaujinti darbą.

[3] Australija, ES, Japonija, JAV, Kanada, Korėja, Naujoji Zelandija, Norvegija, Šveicarija ir Turkija.
[4] https://www.consilium.europa.eu/media/23017/st14376-fr15.pdf
[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-10-other-members-suspend-participation-negotiations-international-working-group-export-2020-11-19_en?prefLang=lt

Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko 9 oficialūs techniniai TDG posėdžiai: 2016 m. Brazilijoje, 2017 m. Vašingtone ir Pekine, 2018 m. Romoje, Hagoje ir Liuksemburge, o 2019 m. – Osle, Bukarešte ir Brazilijoje.

TDG generalinis sekretorius ir darbo grupės

TDG narės paskyrė generalinį sekretorių, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis derybų procesas ir sudarytos neutralios tarpininkavimo sąlygos. Nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. trejų metų laikotarpiui šias pareigas pradėjo eiti Michal'a Ron iš Italijos. Narės taip pat susitarė dėl jos teisių perėmėjo Jian-Ye Wang'o iš Kinijos nuo 2020 m.

Siekiant palengvinti pasirengimą techninėms diskusijoms tarp TDG plenarinių posėdžių, buvo sudarytos kelios darbo grupės dėl: didžiausios oficialios paramos ir pradinės įmokos; vietos išlaidų; ilgiausių grąžinimo laikotarpių ir grąžinimo modelio; dalijimosi informacija; taikymo srities; kainų nustatymo metodikos ir palūkanų normų. Taip pat buvo pradėtos atskiros diskusijos dėl laivų.

Derybose pasiekta tam tikra konvergencija keliais techniniais klausimais. Pavyzdžiui, Liuksemburge vykusiame TDG 17-ajame posėdyje buvo padaryta papildoma pažanga diskusijose dėl didžiausios oficialios paramos, šalims patvirtinus terminų „eksporto sutarties vertė“, „eksporto sutarties kaina“ ir „komercinės sutarties vertė“ apibrėžtis. 2019 m. rugsėjo mėn. Brazilijoje vykusiame 20-ajame TDG posėdyje šalys pasiekė tam tikros konvergencijos dėl ilgiausių grąžinimo laikotarpių ir projektų finansavimo. Be to, diskusijose dėl laivybos buvo iš dalies suvienodinti tokie aspektai kaip bendras finansavimas su privačiuoju sektoriumi, kredito pradžia ir tinkamos finansuoti išlaidos oficialiai paramai gauti. Tačiau nė vienoje iš šių sričių nepavyko pasiekti rezultatų, dėl kurių būtų visiškai susitarta.

Be to, iš esmės delegacijoms nepavyko pasiekti reikšmingos konvergencijos pagrindiniais derybų klausimais. Šie klausimai buvo susiję su tuo, kaip užtikrinti eksporto kreditų sandorių sąlygų skaidrumą, kad būtų įrodyta atitiktis gairėms; pakankamai plačią taikymo sritį ir būtinybę įsipareigoti laikytis tarptautinių skolos tvarumo standartų. Nepaisant intensyvių derybų, taip pat kūrybingų ir geranoriškų generalinio sekretoriaus pastangų siekiant kompromiso, nuo 2019 m. antrojo pusmečio tapo aišku, kad bendro sutarimo šiais klausimais pasiekti neįmanoma.

Apie šį dalyvių nesugebėjimą techniniu lygmeniu pasiekti bendro sutarimo dėl pagrindinių klausimų pirmą kartą buvo užsiminta 2019 m. Bukarešte vykusiame 19-ajame TDG posėdyje. ES, be kita ko, pabrėžė, kad, siekiant išeiti iš aklavietės, reikia pereiti nuo techninio prie politinio lygmens diskusijų. Rugsėjo mėn. Brazilijoje vykusiose tolesnėse neoficialiose diskusijose nebuvo padaryta jokios pažangos. 2020 m. sausio 21 d. Europos Sąjungos Taryba atkreipė dėmesį į susidariusią padėtį.

TDG aukšto lygio posėdis

Kitas TDG posėdis įvyko 2020 m. liepos 10 d. viceministrų (generalinių direktorių) lygmeniu siekiant aptarti, kaip būtų galima pašalinti esminius skirtumus, kad būtų galima pradėti technines derybas. Prieš posėdį bandyta susitarti dėl bendro komunikato, kuriame būtų patvirtinti tolesni veiksmai sprendžiant pagrindinius klausimus. Tačiau nei komunikatu, nei per patį posėdį bendro sutarimo pasiekti nepavyko.

Todėl kelios TDG narės – Australija, Brazilija, Europos Sąjunga, Japonija, Jungtinės Amerikos Valstijos, Kanada, Korėja, Naujoji Zelandija, Norvegija, Šveicarija ir Turkija – sustabdė savo dalyvavimą TDG techninėse derybose. 2020 m. lapkričio 19 d. šios narės paskelbė viešą pareiškimą apie susidariusią padėtį[6]. Pareiškime pažymima, kad „po aštuonerių metų konsultacijų TDG narių pozicijos dėl įsipareigojimų [...] pagrindiniais klausimais tebėra labai skirtingos“. Jame taip pat teigiama, kad pareiškimą pasirašiusios narės negali „pateisinti tolesnio dalyvavimo techninėse TDG derybose, kol narės neprisiims būtinų aukšto lygio įsipareigojimų, kad būtų galima atnaujinti technines derybas“.

Tačiau pareiškimą pasirašiusios šalys aiškiai nurodė, kad „sustabdžiusios tolesnes technines derybas, jos bus pasirengusios svarstyti patikimus TDG narių vyriausybių pasiūlymus, ypač dėl skaidrumo, kurie bus svarstomi viceministrų lygmeniu“. Jos taip pat pranešė, kad yra pasirengusios ateityje įvertinti, ar yra tinkamos sąlygos atnaujinti derybas, ir apsvarstyti galimybę surengti naują TDG aukšto lygio posėdį viceministrų lygmeniu, jei to prireiktų dėl susiklosčiusių aplinkybių.

Atsižvelgdamos į tai, Komisija ir Taryba 2021, 2022 ir 2023 m. pabaigoje kasmet vertino, ar įvyko kokių nors pokyčių, dėl kurių būtų galima surengti naują aukšto lygio posėdį ir aptarti galimą TDG veiklos atnaujinimą. Kiekvienoje iš šių peržiūrų buvo padaryta išvada, kad nebuvo įvykdytos būtinos sąlygos ir kad nė viena iš TDG narių vyriausybių nepateikė pasiūlymo nė vienu iš pagrindinių klausimų. Kitą peržiūrą planuojama atlikti 2024 m. pabaigoje.

Komisija tinkamai informuos Europos Parlamentą apie naujausius pasikeitimus.

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-10-other-members-suspend-participation-negotiations-international-working-group-export-2020-11-19_en?prefLang=lt